

STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WIŃSKO NA LATA 2016-2026

WIŃSKO 2015

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP.....	3
2	PROCES AKTUALIZACJI STRATEGII	4
2.1	Procedura	4
2.2	Uczestnicy.....	6
3	SYTUACJA SOCJALNA MIESZKAŃCÓW GMINY WIŃSKO.....	8
4	GMINA WIŃSKO W OCENIE MIESZKAŃCÓW.....	12
5	CELE I ZADANIA DO REALIZACJI	23
6	SPÓJNOŚĆ STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WIŃSKO Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI O SZERSZYM ZASIĘGU	28
7	SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII.....	33
7.1	Wdrażanie Strategii	34
7.2	Monitoring i ewaluacja Strategii	35

1 WSTĘP

Przedkładany dokument zaktualizowanej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wińsko na lata 2016-2026 jest efektem współpracy i zaangażowania trzech stron: reprezentantów wspólnoty samorządowej – mieszkańców gminy Wińsko, jej władz i grupy ekspertów zaproszonych do poprowadzenia tego procesu.

Przystępując do działań, podjęliśmy decyzję o połączeniu prac nad aktualizacją Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy. Kierowało nami przekonanie, że nie można sfery polityki społecznej odrywać od szerszego kontekstu rozwoju wspólnoty lokalnej. Oba dokumenty powstały więc w toku tego samego procesu i są wzajemnie powiązane, ale jednocześnie zachowują względną samodzielność. W naszej ocenie warto, aby ten sposób podejścia do Strategii był kontynuowany przy wdrażaniu, ocenie i kolejnych aktualizacjach obu dokumentów.

Naszym zamiarem było opracowanie Strategii konkretnej i treściwej, lecz w miarę możliwości krótkiej, aby dała się ona łatwo zakomunikować mieszkańcom, pracownikom samorządowym i wszystkim, którzy będą chcieli z niej korzystać. Dlatego też jej kluczowa część – planistyczna – jest najobszerniejsza, a wszystkie informacje, które nie są konieczne do jej zrozumienia, znajdują się w Strategii Rozwoju Lokalnego oraz załącznikach do obu dokumentów strategicznych.

Jako współtwórcy Strategii pragniemy podziękować za zaangażowanie wszystkim, którzy dołożyli cząstkę swojej pracy do ostatecznego kształtu dokumentu i wspierali nas w tym dziele swoją życzliwością.

Andrzej Ferens,
Agata Bulicz,
Beata Springer,
Arkadiusz Drukier

2 PROCES AKTUALIZACJI STRATEGII

2.1 PROCEDURA

Prace nad aktualizacją Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wińsko odbywały w ramach większego przedsięwzięcia – aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego. Obejmowały one kilku etapów.

W pierwszej kolejności poddano ewaluacji obowiązujące dokumenty. W tym celu przeprowadzono: 1) indywidualne wywiady pogłębione z wybranymi pracownikami Urzędu Gminy dotyczące stopnia osiągnięcia celów zawartych w dokumencie oraz warunków i sposobu wdrażania jego zapisów; 2) grupowy wywiad z liderami lokalnymi, który posłużył do zebrania opinii o wdrażaniu Strategii i towarzyszących temu okolicznościach. Wywiady zostały przeprowadzone przez studentów V roku politologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Następnie przeprowadzono badania ankietowe na reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców gminy (N=250, kwotowy dobór próby z uwzględnieniem rozkładu w populacji dwóch cech: płci oraz miejsca zamieszkania – sołectwa). Ich celem było poznanie opinii mieszkańców na temat warunków życia w gminie. Kwestionariusz ankiety został przygotowany przez zespół ekspertów. Realizacja badań była możliwa dzięki zaangażowaniu pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, którzy wykonali pracę ankieterską oraz wprowadzili dane z ankiet do bazy, oraz wsparciu członków Młodzieżowej Rady Gminy.

Badania ilościowe zostały uzupełnione jakościowymi. Przeprowadzono zogniskowany wywiad grupowy z młodzieżą, podczas którego badani zostali poproszeni o wyrażenie opinii o gminie, jej potencjale i szansach rozwoju, a także o własnych planach na przyszłość. Ponadto zrealizowano pogłębione wywiady indywidualne z wójtem oraz skarbnikiem gminy, a także z kierownikiem i pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zasadniczą częścią prac nad aktualizacją dokumentów strategicznych gminy Wińsko były warsztaty z mieszkańcami. Od września do grudnia 2015 roku odbyły się cztery otwarte spotkania poświęcone następującym tematom:

- analizie zasobów i potencjału gminy Wińsko (23 września),
- dyskusji nad wynikami ankiety i interpretacji otrzymanych wyników (9 października),
- aktualizacji wizji rozwoju gminy, określeniu priorytetów rozwoju i wypracowaniu zadań do realizacji (9 listopada),
- konsultacji głównych założeń opracowywanych dokumentów: wizji gminy, obszarów priorytetowych dla rozwoju gminy i zadań do realizacji w latach 2016-2026 (15 grudnia).

Prace warsztatowe realizowano zgodnie z założeniem, że to społeczność lokalna, szczególnie w gminie wiejskiej, powinna być kreatorem i animatorem rozwoju gminy. Tylko bowiem zaangażowanie mieszkańców gminy i wzięcie przez nich odpowiedzialności za warunki życia w gminie pozwoli na rzetelne przeprowadzenie procesu odnowy wsi i jej rewitalizacji. W uspołecznionych pracach nad Strategiami realizowano zatem model, który można nazwać 3xP:

PARTYCYPACJA – włączenie społeczności lokalnej w prace nad strategią. Dokument był tworzony z udziałem mieszkańców, którzy stali się autorami zasadniczych kierunków rozwoju gminy.

PROCES – aktualizacja strategii to nie tylko jednorazowe przedsięwzięcie. To element dłuższego procesu, wymagający na wstępie refleksji między innymi nad tym, co się udało zrealizować z zamierzeń poprzedniej strategii, co zachować, a co zmienić, jak wykorzystać lokalne zasoby, jak zainicjować i skoordynować wysiłki różnych organizacji, instytucji i osób. Dokument strategiczny ma w prosty i przejrzysty sposób informować o przyjętych priorytetach na kolejne lata oraz o sposobie ich wdrażania i ewaluacji, lecz jego uchwalenie przez radę gminy nie kończy procesu, lecz rozpoczyna zasadniczą część pracy: wdrażanie zapisów strategii, monitorowanie i ewaluację. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja powinny się odbywać również w sposób uspołeczniony.

PARTNERSTWO – głównymi realizatorami postanowień strategii tworzonej wspólnie z liderami społecznymi i mieszkańcami jest grupa przedstawicieli czołowych instytucji w gminie. To liderzy procesu, którzy powinni współpracować ze sobą, wdrażając zapisy strategii. Koordynatorem procesu powinien być Urząd Gminy w Wińsku. Strategia nie jest bowiem dokumentem, który wyznacza tylko i wyłącznie priorytety władzy lokalnej; to zapis wartości cenionych przez mieszkańców i wynikających z nich głównych kierunków rozwoju całej wspólnoty lokalnej. Strategia powinna po pewnym czasie zostać poddana rzetelnemu przeglądowi – ponownie przy udziale społeczności i specjalistów z różnych dziedzin – i jeżeli okaże się to konieczne, zmodyfikowana w zależności od tego, jakie przyniesie życie społeczne.

Pracom warsztatowym nad aktualizacją Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych towarzyszyły dodatkowo dwa przedsięwzięcia. Pierwszym z nich było uruchomienie przez wójta gminy „Banku pomysłów lokalnych”. Inicjatywa ta polega na udostępnieniu mieszkańcom możliwości stałego i łatwego zgłaszania propozycji zadań, które ich zdaniem warto zrealizować na terenie gminy. Drugim przedsięwzięciem był konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży pt. „Wińsko za 10 lat”. Wystawa prac zgłoszonych do konkursu, przedstawiających Wińsko w roku 2025, została zaprezentowana w holu głównym Wińskiego Ośrodka Kultury. Można było ją obejrzeć między innymi podczas spotkania

konsultacyjnego, zorganizowanego na zakończenie procesu aktualizacji obu Strategii. Wtedy też wójt Wińska wręczyła nagrody i wyróżnienia laureatom konkursu.

2.2 UCZESTNICZY

W procesie aktualizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wińsko uczestniczyli:

1. Jolanta Krysowata-Zielnica – wójt Gminy Wińsko
2. Danuta Sikora – skarbnik Gminy Wińsko
3. Aneta Niewiarowska – doradca Wójta Gminy Wińsko
4. Beata Jaworska – sekretarz Gminy Wińsko
5. Artur Szponarski – kierownik Referatu Inwestycji i Rozwoju Urzędu Gminy Wińsko
6. Wiesław Baryluk – radny Gminy Wińsko
7. Waław Czekański – radny Gminy Wińsko
8. Ryszard Kisielewicz – radny Gminy Wińsko, sołtys Wińska
9. Daniel Moczydłowski – radny Gminy Wińsko
10. Jolanta Rafałko – radna Gminy Wińsko
11. Regina Grębosz – radna Gminy Wińsko, pracownik Socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku
12. Barbara Żeliźniak – radna Gminy Wińsko
13. Joanna Skoczylas – radna Gminy Wińsko
14. Agnieszka Bator-Lech – radna Gminy Wińsko
15. ks. Czesław Krochmal – proboszcz parafii pw. świętego Michała Archanioła w Wińsku
16. Sabina Baryluk – kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku
17. Czesława Białek – dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury
18. Anna Gierko – dyrektor Zespołu Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Wińsku
19. Bronisława Jabłońska – dyrektor Publicznego Gimnazjum w Wińsku im. Jana Pawła II, Stowarzyszenie „Omnibus”
20. Mariola Radziszewska – dyrektor Szkoły Podstawowej w Krzelowie
21. Paulina Rudnicka – pracownik ds. kancelaryjno-technicznych Urzędu Gminy Wińsko
22. Monika Myrdzio – pracownik Referatu Edukacji Urzędu Gminy Wińsko
23. Jolanta Baryluk – pracownik Referatu Finansów i Budżetu Urzędu Gminy Wińsko
24. Grażyna Gumienka – pracownik Referatu Finansów i Budżetu Urzędu Gminy Wińsko
25. Maria Smulka – pracownik Referatu Finansów i Budżetu Urzędu Gminy Wińsko
26. Barbara Sagan – pracownik Referatu Organizacyjnego Urzędu Gminy Wińsko
27. Alicja Lis – pracownik Referatu Finansów i Budżetu Urzędu Gminy Wińsko
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Białawy

28. Marzena Dunakowska – pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku
29. Damian Gerlach – radny Młodzieżowej Rady Gminy w Wińsku
30. Piotr Hałasiewicz – radny Młodzieżowej Rady Gminy w Wińsku
31. Bartosz Opacki – radny Młodzieżowej Rady Gminy w Wińsku
32. Kajetan Polacki – radny Młodzieżowej Rady Gminy w Wińsku
33. Krzysztof Szczerba – radny Młodzieżowej Rady Gminy w Wińsku
34. Karolina Jurkiewicz – radna Młodzieżowej Rady Gminy Wińsko
35. Jolanta Kołaczek – radna Rady Seniorów Gminy Wińsko
36. Ryszard Bielecki – sołtys Boraszyc Wielkich
37. Jolanta Budzińska – sołtys Małowic
38. Małgorzata Kowalska – sołtys Iwna
39. Ryszard Kostka – sołtys Rajczyna
40. Ryszard Tomasz – sołtys Rogowa Wołowskiego
41. Jadwiga Rosa – sołtys Biaław Małych, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Białawy
42. Stanisław Wymazała – przewodniczący Chóru „Harfa”
43. Barbara Maćkowiak – nauczyciel Szkoły Podstawowej w Krzelowie
44. Maria Mosiek – pedagog, Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole w Wińsku
45. Anna Mazur – nauczyciel Szkoła Podstawowa w Orzeszkowie
46. Mariola Strzałkowska – członkini Rady Rodziców w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Wińsku
47. Marian Oleniacz – członek Rady Rodziców
48. Władysław Ilnicki – członek Rady Rodziców
49. Kilanowska Agnieszka – mieszkaniec
50. Kilanowski Sebastian – mieszkaniec
51. Anna Lis – Garnierówka Głębowice
52. Milena Kasprzyk – przedsiębiorca
53. Marian Krystyniak – przedsiębiorca
54. Janusz Szwiec – przedsiębiorca
55. Jerzy Sztaba – przedsiębiorca
56. Helena Posacka – Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, biuro w Wołowie
57. Wioletta Rafałko – studentka Uniwersytetu Ekonomicznego
58. Julianna Ulmaniec – Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Orzeszków
59. Wanda Hańska – prezes Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gospodarczego i Kulturalnego Sołectwa Krzelów - Młoty „Jezierzyca”, Rada Seniorów
60. Adam Hański – członek Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gospodarczego i Kulturalnego Sołectwa Krzelów - Młoty „Jezierzyca”

3 SYTUACJA SOCJALNA MIESZKAŃCÓW GMINY WIŃSKO

W niniejszej części prezentujemy najważniejsze dane statystyczne służące diagnozie sytuacji społecznej mieszkańców gminy. Są to: liczba udzielanych świadczeń pomocy społecznej, powody jej przyznawania oraz liczba osób pozostających bez pracy. Informacje te zostały przygotowane przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku. Pozostałe dane dotyczące kwestii społecznych są dostępne w Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2016-2026: w dokumencie głównym w wersji skróconej, w całości zaś w załączniku nr 2.

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ, DODATKÓW MIESZKANIOWYCH, ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I PROGRAMU „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA” OD 01.01.2006 DO 30.06.2015

Rok	Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Dożywianie	Zasiłki celowe	Dodatki mieszkaniowe	Usługi opiekuńcze	Świadczenia rodzinne	Domy pomocy społecznej
2006	59	178	597	238	239	33	667	3
2007	58	167	826	311	210	31	695	3
2008	58	145	493	386	132	35	831	5
2009	54	149	1183	336	127	31	831	5
2010	51	166	806	340	137	32	546	3
2011	59	170	754	269	88	21	548	3
2012	59	188	916	420	88	24	474	3
2013	62	225	843	349	79	25	447	4
2014	60	178	809	324	80	25	416	5
2015 do 30.06.2015	60	143	310	210	50	18	422	6

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku

Według danych Wrocławskiego Urzędu Statystycznego (WUS) od roku 2009 do roku 2013 odsetek mieszkańców gminy korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zmalał z niemalże 30% do 15%¹. Nadal jest on jednak wyższy niż w całym powiecie wołowskim czy w województwie dolnośląskim. Oznacza to, że w gminie relatywnie dużo osób korzysta z pomocy społecznej. Warto ponadto pamiętać, że malejąca liczba osób otrzymujących świadczenia socjalne nie musi być, i często nie jest, wskaźnikiem poprawy jakości życia mieszkańców. Wystarczy bowiem, że zmienią się kryteria dostępu lub zamrożone zostaną progi dochodowe uprawniające do świadczeń, by zmieniła się liczba świadczeniobiorców, pomimo że sytuacja ekonomiczna i społeczna poszczególnych osób, jak i wspólnoty lokalnej pozostaje bez zmian.

Analiza danych zawartych w powyższej tabeli pozwala dostrzec stagnację w liczbie przyznawanych zasiłków stałych i wyraźny spadek liczby zasiłków okresowych. Spadła też

¹ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014, Gmina Wińsko, WUS, s. 3, http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_dolnoslaskie/portrety_gmin/powiat_wolowski/gmina_w_winsko.pdf

znacznie w ciągu ostatnich kilku lat liczba zasiłków celowych i świadczeń rodzinnych. Nie oznacza to jednak, jak wynika z wywiadów z pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, zmniejszania się skali ubóstwa w społeczności lokalnej. Zdziwienie wywołuje spadek liczby osób objętych usługami opiekuńczymi w gminie, zwłaszcza jeśli zestawimy tę informację z głównymi powodami przyznawania pomocy (tabela poniżej). Wśród nich poza bezrobociem, które jako najłatwiejsze do udokumentowania wiedzie prym, najczęściej pojawiają się długotrwała choroba i niepełnosprawność.

POWODY PRZYZNANIA POMOCY ZA LATA 2006-2015

l.p.	Powód przyznania pomocy	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (do 30.06.)
1.	Sieroctwo	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Bezdomność	5	1	2	0	0	4	6	5	7	6
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	4	82	62	7	17	21	80	80	61	44
4.	Wielodzietność	110	70	59	58	25	45	55	53	35	21
5.	Bezrobocie	254	168	166	165	207	234	237	257	232	181
6.	Niepełnosprawność	125	148	149	138	122	134	134	141	129	103
7.	Długotrwała choroba	161	162	153	143	189	196	183	191	183	133
8.	Rodziny niepełne	56	61	36	48	48	37	79	71	60	48
9.	Alkoholizm	50	24	29	78	41	33	43	39	35	32
10.	Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Zdarzenie losowe	0	44	8	0	4	0	2	1	4	0
12.	Trudności po opuszczeniu ZK	2	3	2	4	0	3	4	2	0	1

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku

W przypadku gminy Wińsko wyzwaniem wydaje się nie tyle zapobieganie rozrostowi grupy osób wspieranych przez instytucje pomocy społecznej, ile raczej przeciwdziałanie reprodukowaniu się niezaradności życiowej wśród mieszkańców. Z pomocy społecznej korzystają bowiem te same rodziny z pokolenia na pokolenie. Głównym celem pracy socjalnej w obszarze wykluczenia powinno być zatem przerwanie tego łańcucha poprzez zaktywizowanie najmłodszego pokolenia. Służyć temu może między innymi położenie nacisku na aktywizujące metody pracy socjalnej i intensywna współpraca z pozostałymi partnerami instytucjonalnymi w gminie, w tym z liderami społecznymi i organizacjami pozarządowymi.

Analizując dane WUS dotyczące rynku pracy, warto zauważyć, że udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Wińsko należał do najwyższych w subregionie wrocławskim i wynosił pod koniec 2015 roku 14,7% . Stopa bezrobocia w Polsce wynosiła wówczas 9,6%, w województwie dolnośląskim 8,5%, a w powiecie wołowskim 14,6%². Dużo wyższe bezrobocie wśród sąsiadujących powiatów miał

² Stan na 30 listopada 2015 na podstawie *Informacji o sytuacji na rynku pracy w województwie dolnośląskim w listopadzie 2015 roku*, Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy, październik 2015,

tylko powiat górowski – 21%, a zbliżone powiat legnicki – 14,7%. W pozostałych sytuacja przedstawiała się lepiej: 6,7% w powiecie lubińskim, 8,7% w trzebnickim i 8,5% w średzkim. Można zatem sądzić, że przy poprawie mobilności mieszkańców, warunkowanej między innymi stanem infrastruktury umożliwiającej tę mobilność (drogi, usługi transportowe) sytuacja powinna ulec poprawie. Poniżej w tabeli zaprezentowano szczegółowe dane o liczbie osób bezrobotnych w gminie.

LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE WIŃSKO W LATACH 2011-2014

Stan na koniec roku	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku
2011	729	471	96
2012	814	501	92
2013	800	510	110
2014	814	501	92

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku

Jak widać, liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostaje na przestrzeni ostatnich czterech lat na zbliżonym poziomie a ich udział wśród osób pozostających bez pracy jest znaczny. Wymaga to od instytucji gminnych, ale również od liderów społecznych i lokalnych organizacji pozarządowych, zastosowania szczególnych form wsparcia. Ważna jest także dywersyfikacja źródeł pomocy: dbanie o to, aby GOPS nie był jedyną instytucją pomocową w gminie, a PUP w powiecie, które udzielają wsparcia osobom wykluczonym z rynku pracy. Niestety do tej pory to główne ośrodki wsparcia dla mieszkańców gminy.

W 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku realizował projekt systemowy finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „ Nowe umiejętności szansą powrotu na rynek pracy” i otrzymał środki europejskie w wysokości 85% wartości projektu. Wkład własny gminy wynosił 15%. Wydatkowano 58.722,18zł, z czego dofinansowanie wynosiło 50.194,60 zł, a udział własny 8.527,58 zł. Projekt trwał od 1 stycznia do 30 listopada. W projekcie uczestniczyło ośmiu bezrobotnych mężczyzn z gminy Wińsko zarejestrowanych w Urzędzie Pracy. Osoby objęte wsparciem w ramach projektu brały udział w zajęciach z psychologiem, z doradcą zawodowym, w kursach prawa jazdy (kat. B, C,) i obsługi koparki. Celem projektu była pomoc osobom bezrobotnym, nieaktywnym zawodowo w powrocie na rynek pracy poprzez zwiększenie aspiracji do podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz nabycie i doskonalenie nowych umiejętności zawodowych. Skala tego przedsięwzięcia była jednak zdecydowanie za mała na potrzeby gminy. Wobec wysokiego bezrobocia konieczne jest rozbudowanie oferty

aktywnego wsparcia dla osób pozostających bez pracy – to jeden z priorytetów niniejszej Strategii.

4 GMINA WIŃSKO W OCENIE MIESZKAŃCÓW

W ramach prac nad aktualizacją dokumentów strategicznych gminy Wińsko – Strategii Rozwoju Lokalnego oraz Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych – przeprowadzono we wrześniu 2015 roku badania ankietowe, których celem było zebranie opinii mieszkańców o jakości życia w gminie³. W szczególności zbadano przekonania dotyczące najważniejszych determinant jakości życia, głównych deficytów występujących w gminie, priorytetów rozwojowych gminy oraz pożądaných działań w perspektywie najbliższych lat.

Sondaż zaplanowano dla próby 259 dorosłych mieszkańców gminy Wińsko. Faktycznie udało się zebrać 250 wypełnionych kwestionariuszy. Aby zapewnić reprezentatywność próby, zastosowano procedurę kwotowania, przyjmując za zmienne kwotujące płeć oraz miejsce zamieszkania (sołectwo).

Jako narzędzie badawcze wykorzystano autorski kwestionariusz ankiety przygotowany przez zespół ekspertów. Kwestionariusze wypełniane były przez respondentów samodzielnie. Dystrybucją i zbieraniem kwestionariuszy zajęli się pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, sołtysi oraz członkowie Młodzieżowej Rady Gminy. Pracownicy GOPS-u wprowadzili też zebrane dane do bazy danych.

Proporcja płci w próbie wiernie odpowiadała proporcji płci wśród mieszkańców gminy. Nieco gorzej próba odzwierciedlała strukturę wiekową populacji gminy. Dość równo reprezentowane były w niej poszczególne grupy wiekowe w przedziale lat 25-64. Mniej liczna była grupa najmłodsza obejmująca jednak tylko 6 roczników. Najmniej liczna – i znacznie niedoreprezentowana w sondażu – okazała się grupa najstarsza. Pod względem wykształcenia uzyskana próba charakteryzowała się znaczną nadreprezentacją osób dobrze wykształconych w stosunku do ich faktycznego udziału w populacji mieszkańców gminy i jednoczesnym niedoreprezentowaniem grup słabo wykształconych.

Spośród respondentów 2/3 stanowiły osoby pozostające w związku małżeńskim, a co piąty zadeklarował się jako wolny / -a. Reszta to wdowy i wdowcy, osoby rozwiedzione i żyjące w związkach nieformalnych. Przeciętne gospodarstwo domowe respondenta liczyło 3,71 osoby. Najczęściej wystąpiły gospodarstwa 4-osobowe (prawie 1/4 ogółu), 3-osobowe (ponad 1/5) oraz 2- i 5-osobowe (po około 1/6). Gospodarstwa o większej lub mniejszej liczbie członków były stosunkowo nieliczne. Warto jednak zauważyć, że gospodarstwa domowe 1- i 2-osobowe stanowiły łącznie prawie 25% wszystkich. Wśród ankietowanych przeważały osoby mające dzieci na utrzymaniu: było ich łącznie prawie 2/3. Badani utrzymują przeważnie dwoje lub

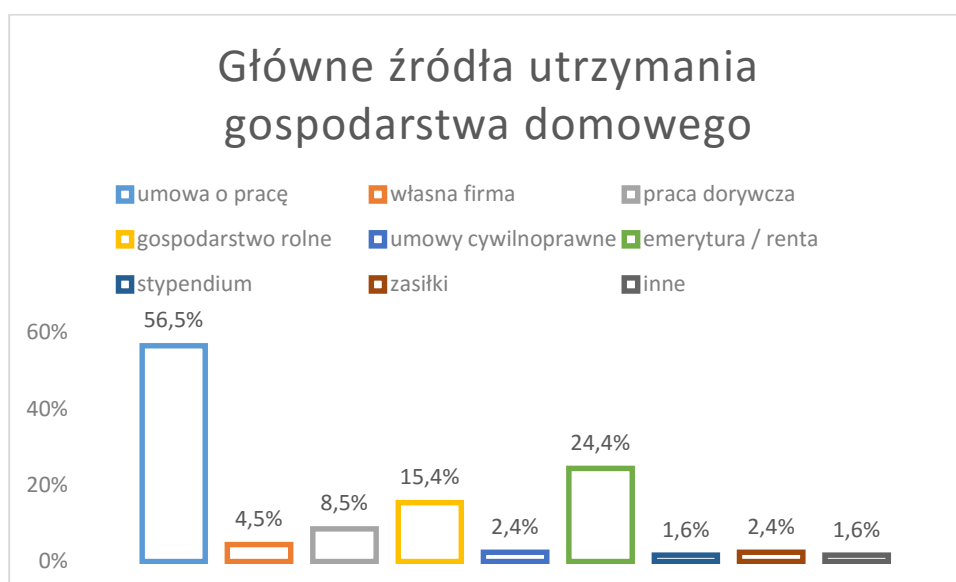
³ Pełna treść raportu z sondażu stanowi Załącznik 1 do niniejszej Strategii.

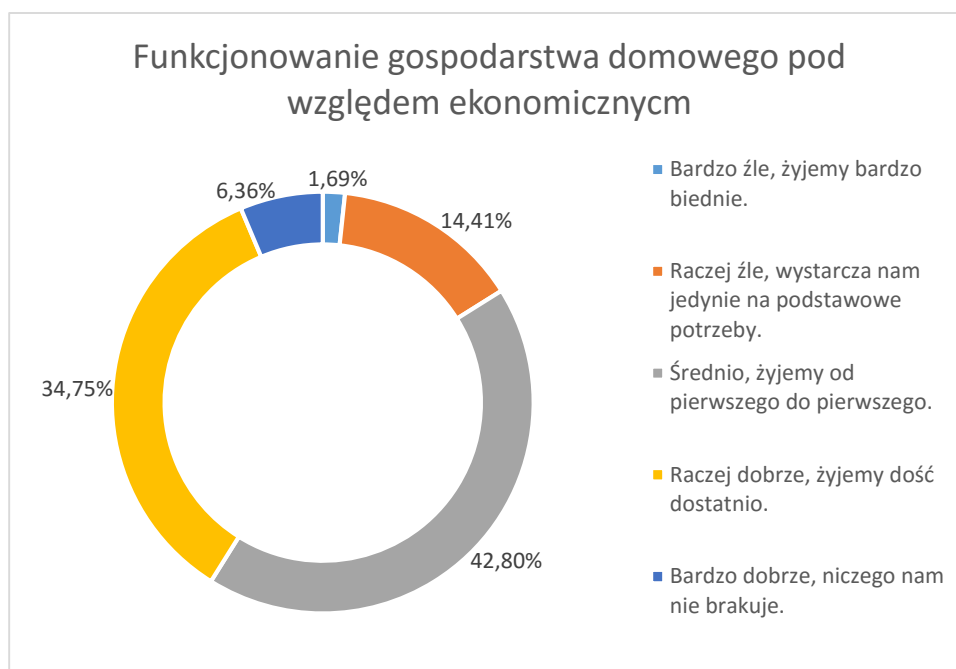
jedno dziecko, dwukrotnie rzadziej zaś troje. Liczniejsze potomstwo na utrzymaniu należy do rzadkości. Średnio respondenci utrzymują po 1,3 dziecka.

Przeszło 4/5 badanych mieszka w domach jednorodzinnych. Pięciu na sześciu dysponuje co najmniej 3 pokojami, przy czym najczęściej są to 4 pokoje. Nie spotyka się niemal mieszkań 1-pokojowych. Wszystkie te dane są typowe dla terenów wiejskich.

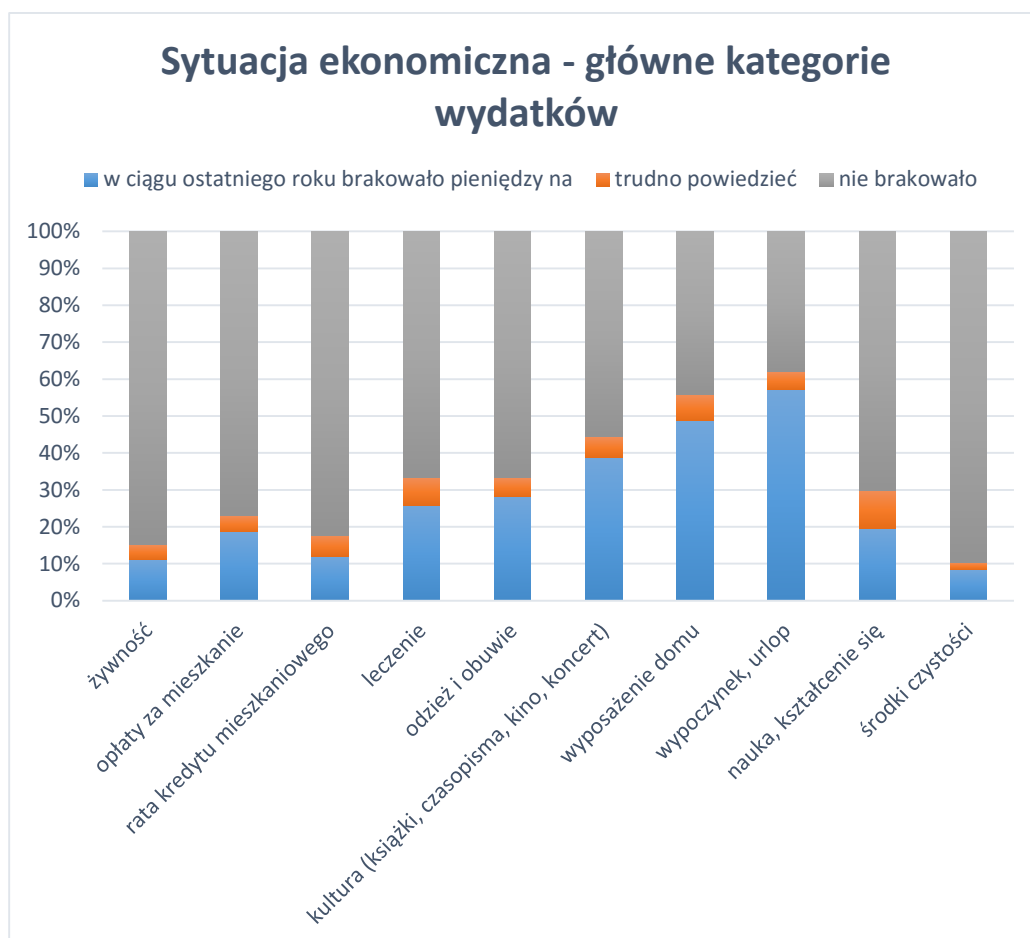
W przeważającej części badanych gospodarstw domowych najważniejszym źródłem dochodu jest praca najemna wykonywana na podstawie umowy o pracę. Wymieniło ją jako główne źródło utrzymania 56,5% ankietowanych. Co czwarty respondent zaznaczył emeryturę lub rentę, jedynie 15,4% gospodarstwo rolne, a 8,5% prace dorywcze. Jeszcze mniej, bo tylko 4,5%, zarabia na życie, głównie dzięki prowadzeniu własnej firmy.

Badani stosunkowo dobrze ocenili sytuację ekonomiczną swoich gospodarstw domowych. Jako dobrą lub bardzo dobrą określiło ją łącznie ponad 40% respondentów, a jako co najmniej średnią prawie 84%. Patrząc na ten z pozoru optymistyczny obraz, musimy jednak mieć w pamięci, średniacy (najlicniejsza grupa – ponad dwóch na każdym pięciu mieszkańców) to ci, którym starcza od pierwszego do pierwszego.

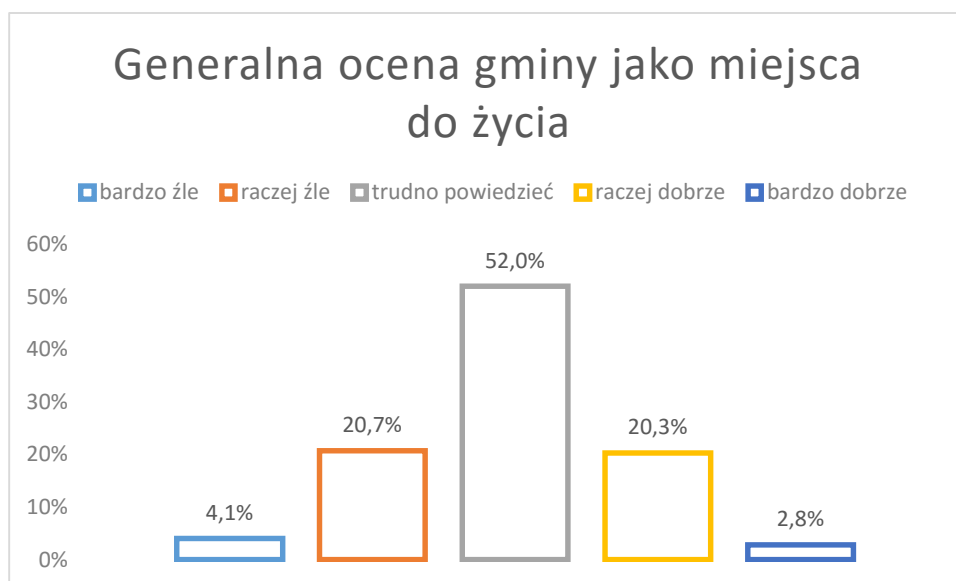

Choć więc z jednej strony stosunkowo nieliczni badani ocenili się jako mało zamożni, a tylko pojedynczy jako biedni, to z drugiej strony w ciągu ostatnich 12 miesięcy prawie ponad połowie brakowało pieniędzy na urlop i wypoczynek, niemal połowie na sprzęt agd i wyposażenie domu, prawie 40% na wydatki związane z kulturą. Więcej niż co czwartemu badanemu nie starczało na odzież i obuwie oraz leczenie, a co piątemu na naukę i opłaty za mieszkanie. Można więc sądzić, że zadowolenie z sytuacji materialnej jest w znacznym stopniu efektem niewygórowanych oczekiwań i stosunkowo nisko umieszczonego punktu odniesienia.

Pytani o ogólną ocenę gminy jako miejsca do życia, badani wybierali najczęściej środkową odpowiedź na skali. Można ją interpretować jako „trudno powiedzieć”. Umiarkowanie pozytywne lub umiarkowanie negatywne zdanie wyraziło po około 20% respondentów. Nieliczne okazały się natomiast zarówno odpowiedzi zdecydowanie pozytywne, jak i zdecydowanie negatywne.

Widoczna symetria rozkładu odpowiedzi powinna być jednak interpretowana jako sygnał bez wątplenia negatywny. W większości wypadków bowiem mieszkańcy utożsamiają się ze swoją miejscowością i okolicą, czego wyrazem jest w tego typu badaniach przewaga ocen pozytywnych nad negatywnymi. Uzyskana w gminie Wińsko proporcja 23,1% do 24,8% (na niekorzyść ocen pozytywnych!) musi zatem niepokoić.

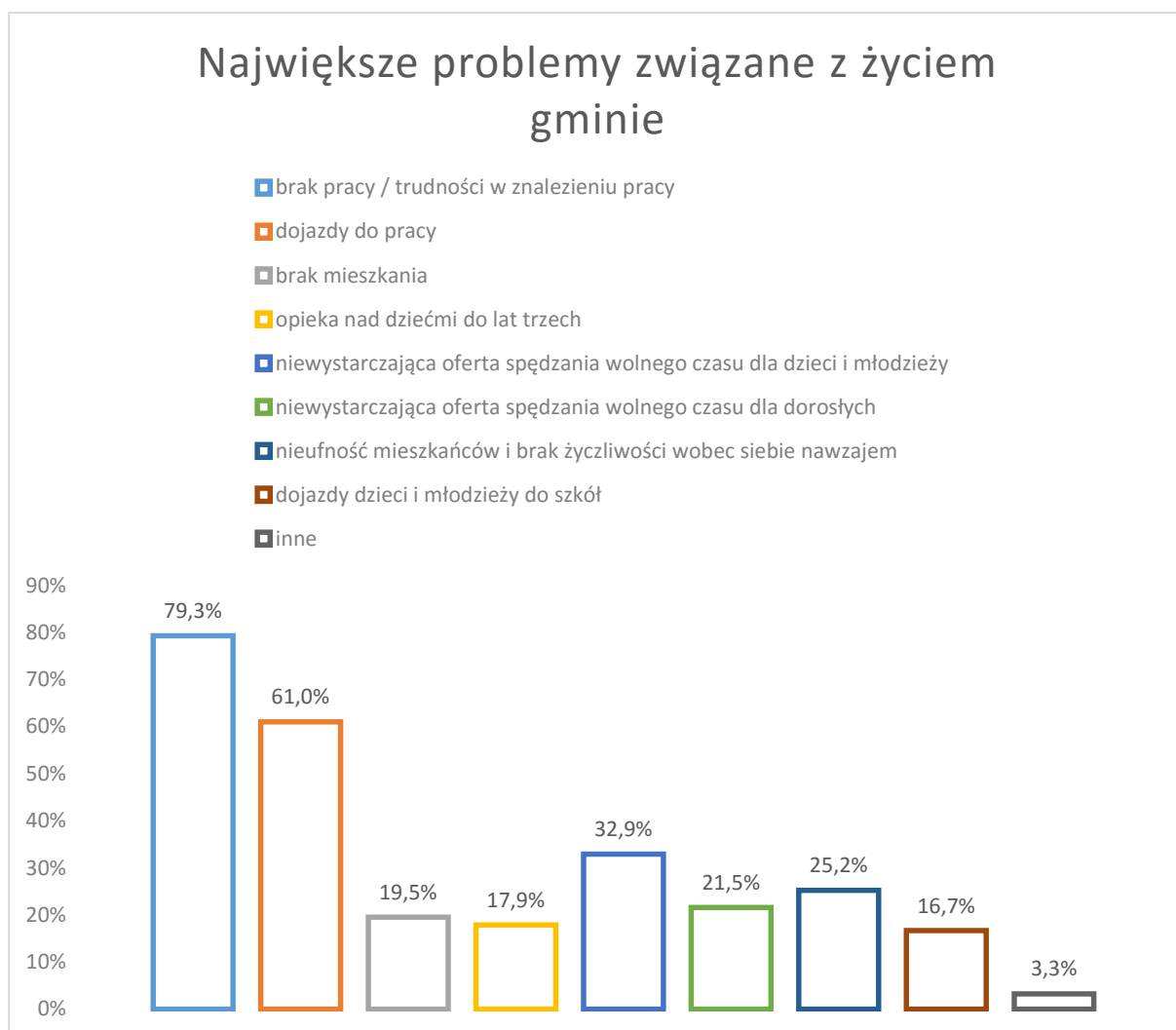

Zarysowaną powyżej interpretację potwierdza rozkład odpowiedzi na pytanie „Czy gdyby miał (-a) Pan (-i) taką możliwość, wyprowadziłby (-aby) się Pan (-i) stąd?”. Mimo że nieznacznie, to jednak liczba odpowiedzi pozytywnych przeważała nad negatywnymi: mieszkańcy gminy, gdyby mogli, raczej wyprowadziliby się niż pozostali na miejscu.

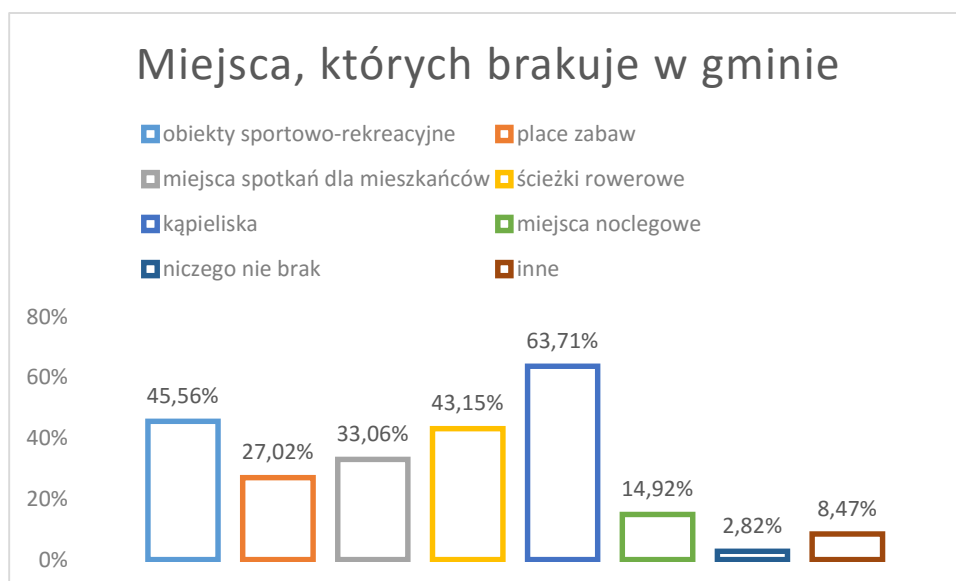

Co znamienne, tylko niespełna 1/4 respondentów chciałaby, żeby ich dzieci mieszkały w przyszłości na terenie gminy, podczas gdy zdecydowanie więcej (2/5) nie chce tego.

Za największy problem dla mieszkańców gminy respondenci uznali zdecydowanie brak pracy i wynikające stąd kłopoty z jej znalezieniem. Odpowiedź tę wskazało 4 na 5 ankietowanych. Drugie miejsce na liście bolączek przypadło dojazdowi do pracy – wskazało je 3 na 5. Pozostałe trudności związane z życiem w gminie uzyskały znacznie mniej wskazań.

Spośród miejsc, których brakuje w gminie, badani wymieniali przede wszystkim kąpielisko, inne obiekty sportowo-rekreacyjne (jak można sądzić na podstawie rozmów z mieszkańcami, chodzi głównie o halę sportową) i ścieżki rowerowe. Mniejszy odsetek wskazał miejsca służące spotkaniom mieszkańców oraz place zabaw.

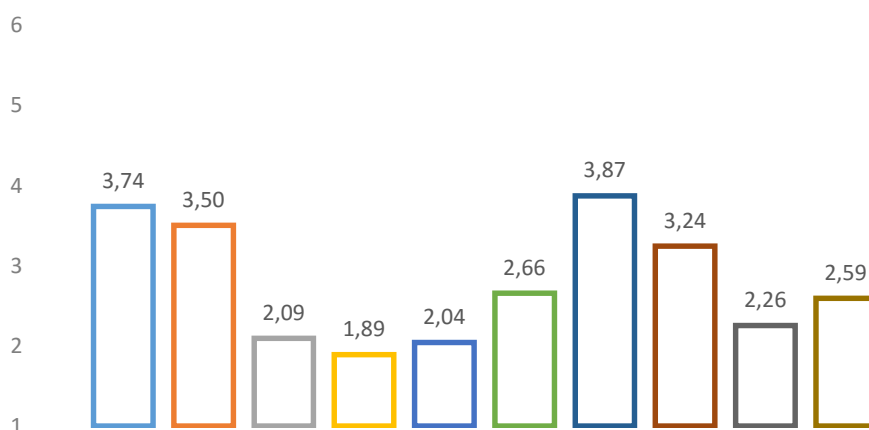
W kolejnych pytaniach badani zostali poproszeni o wystawienie ocen (według skali szkolnej) wybranym determinantom jakości życia w gminie. Noty uznać trzeba ogólnie za niskie. Na 20 wziętych pod uwagę aspektów jakości życia tylko dwa uzyskały ocenę powyżej dobrej (jakość opieki w przedszkolach i jakość nauczania w szkołach podstawowych), 11 ocenę pomiędzy dostateczną a dobrą, a 7 poniżej dostatecznej (w tym jeden poniżej szkolnej dopuszczającej!). Skrajnie niskie noty ankietowani wystawili za jakość i dostępność transportu zbiorowego, dostępność dróg rowerowych oraz jakość nawierzchni dróg. Niewiele lepiej oceniono dostosowanie budynków publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dostęp do lekarzy specjalistów.

Średnie ocen wybranych determinant jakości życia

(w skali ocen szkolnych od 1 do 6)

- czystość środowiska naturalnego
- czystość miejsc publicznych
- jakość nawierzchni dróg
- jakość i dostępność transportu zbiorowego
- dostępność dróg rowerowych
- dostępność miejsc rekreacji i wypoczynku
- bezpieczeństwo w miejscach publicznych
- estetyka budynków publicznych
- dostosowanie budynków publicznych do osób niepełnosprawnych
- jakość dróg dla pieszych

Średnie ocen wybranych determinant jakości życia c.d.

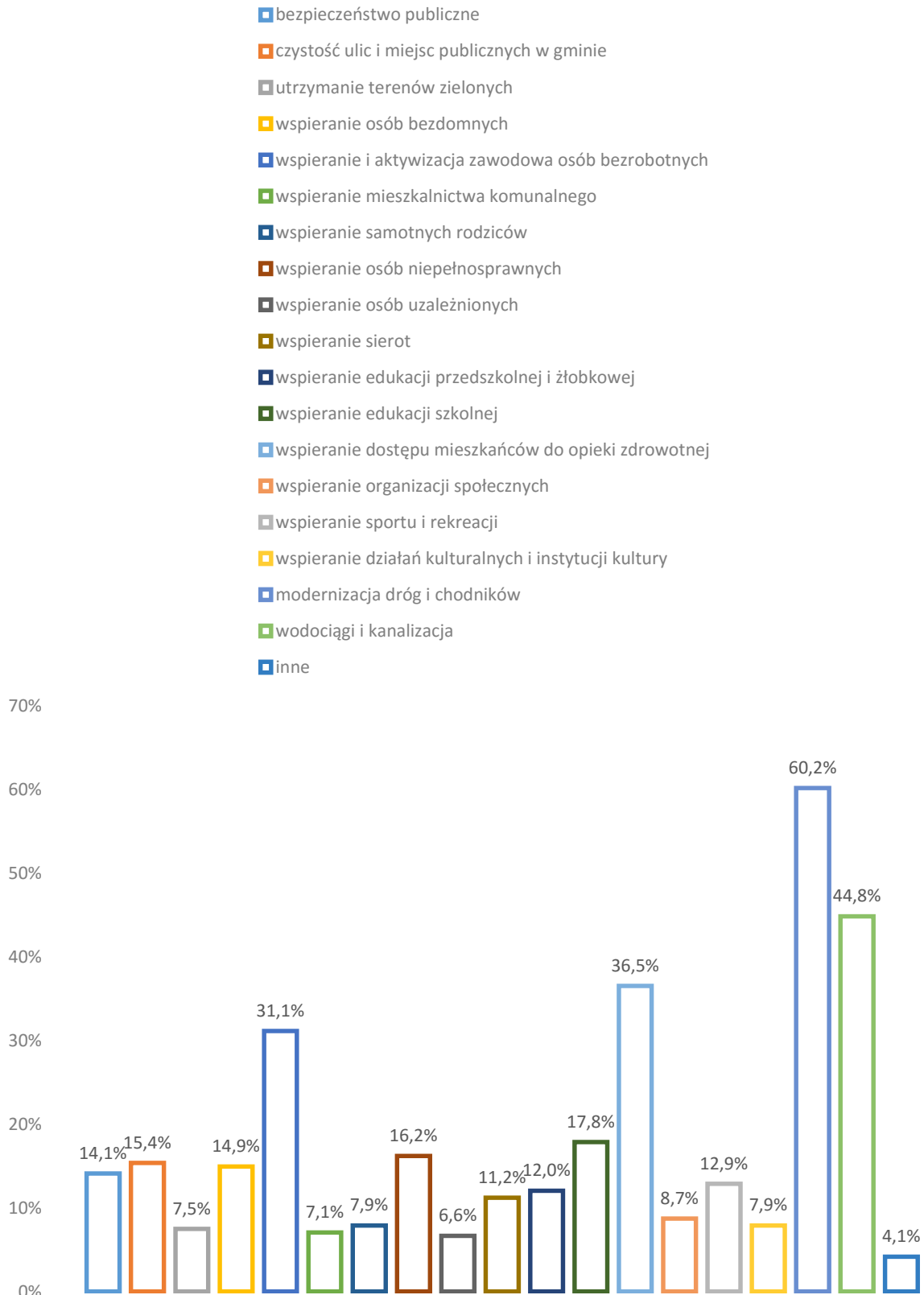
(w skali ocen szkolnych od 1 do 6)

Bardzo wyraziste okazały się opinie badanych na temat priorytetów, na jakich powinny skoncentrować się władze gminy. Zdecydowanie największy odsetek wskazań przypadł modernizacji dróg i chodników – opowiedziało się nią 3/5 ankietowanych. Kolejne miejsca zajęły wodociągi i kanalizacja z poparciem niespełna 1/2 badanych. Na wspieranie dostępu do opieki zdrowotnej oraz wspieranie i aktywizację zawodową osób bezrobotnych wskazało po około 1/3 respondentów. Pozostałe zadania spotkały się ze znacznie mniejszym poparciem mieszkańców.

Zadaniach, na których powinny skoncentrować się władze gminy

Podobną hierarchię ważności spraw odczytać można z odpowiedzi udzielonych przez badanych na pytanie otwarte o kluczową inwestycję do realizacji w gminie w najbliższych latach. Zdecydowanie najczęściej wymieniano remont dróg, zwykle wspominając przy tym także o chodnikach i drogach dla rowerów. Drugą pod względem częstości pojawiania się w wypowiedziach respondentów inwestycją było rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Często formułowano też postulat stworzenia miejsc pracy. Rzadziej pojawiały się kwestie poprawy komunikacji zbiorowej, budowy boisk, kąpieliska i placów zabaw albo gazyfikacji, a tylko jeden respondent wspomniał o wspieraniu dostępu do opieki zdrowotnej.

5 CELE I ZADANIA DO REALIZACJI

Podstawą do prac nad wyznaczeniem celów i zadań Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych była wypracowana podczas warsztatów z mieszkańcami wizja gminy:

*Wińsko to gmina przyjazna mieszkańcom, gościom i inwestorom,
wspierająca aktywność społeczną i przedsiębiorczość,
podnosząca swą atrakcyjność turystyczną”*

Wizja ta została zapisana w Strategii Rozwoju Lokalnego na lata 2016-2026 i opisuje syntetycznie zamierzony stan gminy na koniec perspektywy czasowej przyjętej w obu dokumentach strategicznych. W zakresie objętym niniejszym dokumentem przełożono ją na poniżej zaprezentowane w tabeli cele strategiczne i operacyjne oraz działania.

Działania realizowane w ramach Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych będą finansowane z budżetu gminy oraz środków zewnętrznych m.in. ze środków pozyskanych z: Unii Europejskiej, budżetu państwa, budżetów samorządów – regionalnego i powiatowego czy z funduszy prywatnych (np. organizacji pozarządowych).

OBSZAR SPOŁECZNY			
CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	RANGA ⁴
I. AKTYWNA, ZINTEGROWANA I ZARADNA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA	I.I. TWORZENIE PRZESTRZENI SPRZYJAJĄCYCH AKTYWIZACJI I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW	1. Organizowanie cyklicznych spotkań organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w celu wzajemnego poznania, integracji, nawiązywania współpracy.	1
		2. Uruchomienie klubu integracji społecznej lub miejsca o podobnej funkcji, aktywizującego osoby niezaradne życiowo.	1
		3. Uruchomienie klubu młodzieżowego.	2
		4. Uruchomienie klubu/-ów seniora (inicjowanie wspólnych działań np. wieczorków tanecznych).	2
		5. Zaangażowanie animatorów sportu w celu zachęcenia mieszkańców i ich rodzin do aktywnego spędzania wspólnie wolnego czasu.	1
	I.II. PIEŁĘGNOWANIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ MIESZKAŃCÓW	1. Stworzenie dostępnego na stronie internetowej katalogu twórców lokalnych.	1
		2. Kulturowanie tradycji pod patronatem lokalnych organizacji pozarządowych i ciał konsultacyjno-doradczych gminy Wińsko.	2
		3. Organizacja cyklicznych imprez dla poszczególnych grup wiekowych mieszkańców.	2
	I.III. GMINA PRZYJAZNA DZIECIOM I MŁODZIEŻY, LUDZIOM STARSZYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM	1. Utworzenie tzw. „małego gaju” dla dzieci małych i starszych.	2
		2. Organizowane wypoczynku dla dzieci we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2
		3. Organizowanie wymiany międzynarodowej dzieci i młodzieży, w tym również wspieranie młodzieży w udziale w wolontariacie międzynarodowym.	1
		4. Utworzenie w gminie ośrodka dla osób starszych.	1
		5. Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych.	2
		6. Utworzenie ośrodka dla osób niepełnosprawnych powyżej 21 roku życia.	1

⁴ 1 – zadanie o bardzo dużej doniosłości strategicznej; 2 – zadane o dużej doniosłości strategicznej; 3 – zadanie o średniej doniosłości strategicznej

I.IV. GMINA WSPIERAJĄCA RODZINY I OSOBY ZNAJDUJĄCE SIĘ W POTRZEBIE	1. Aktywizowanie osób pozostających bez zatrudnienia (m.in. prace interwencyjne, staże, wolontariat, inicjowanie grup samopomocowych).	1
	2. Uruchomienie pełnego systemu wsparcia dla rodzin (m.in. wsparcie w sytuacjach kryzysowych, wychowawczych, niezaradności życiowej, bierności, niepełnosprawności, chorób itp.).	1
	3. Utworzenie systemu opieki nad dziećmi w czasie pozaszkolnym (m.in. świetlice, szkoły w okresie ferii zimowych).	2
	4. Utworzenie systemu wsparcia dla osób zadłużonych wobec gminy (m.in. możliwość odpracowania zadłużenia wobec gminy).	2
	5. Uruchomienie ogólnodostępnej, codziennej pomocy prawnej i psychologicznej dla mieszkańców.	1
	6. Inicjowanie i propagowanie pomocy sąsiedzkiej.	2

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO			
CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	RANGA ⁵
II. INFRASTRUKTURA GMINNA PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM	II.I. WYSOKA JAKOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	1. Uruchomienie dziennego ośrodka wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych intelektualnie (zorganizowanie fizycznej i stałej przestrzeni).	2
		2. Uruchomienie klubu integracji społecznej lub miejsca o podobnej funkcji, aktywizującego osoby niezaradne życiowo (zorganizowanie fizycznej i stałej przestrzeni).	1
		3. Rozbudowa infrastruktury sportowej w gminie (m.in. wykonanie siłowni na świeżym powietrzu, przebudowa stadionu (bieżnia, ogrodzenie, wyposażenie), budowa boisk wielofunkcyjnych (Krzelów, Wińsko, Głębowice, Orzeszków, Rudawa), dokończenie hali sportowej w Wińsku.	1
		4. Poszukiwanie rozwiązań w obszarze komunikacji zbiorowej mieszkańców (przewoźnicy, finansowanie przewozów mieszkańców gminy).	1
		5. Utworzenie placów zabaw w miejscowościach, które jeszcze takich placów nie mają.	1
		6. Rewitalizacja pustostanów (zagospodarowanie centrum Wińska).	2
		7. Uruchomienie punktów darmowego dostępu do Internetu w gminie (m.in. GOK, GOPS, docelowo KIS, Inkubator etc.).	2

⁵ 1 – zadanie o bardzo dużej doniosłości strategicznej; 2 – zadane o dużej doniosłości strategicznej; 3 – zadanie o średniej doniosłości strategicznej

INSTYTUCJE GMINNE			
CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA	RANGA ⁶
III. SPRAWNE I PRZYJAZNE INSTYTUCJE GMINNE	III.I. DOBRE RELACJE I SKUTECZNE WSPÓŁDZIAŁANIE Z OKOLICZNYMI GMINAMI, POWIATEM I SAMORZĄDEM WOJEWÓDZTWA	1. Organizowanie spotkań dla mieszkańców w sprawach ważnych dla lokalnej społeczności (m.in. kawiarenek obywatelskich z radnymi gminnymi i/lub powiatowymi).	2
		2. Powołanie i udział w pracach Forum rad gminnych powiatu wołowskiego i powiatów ościennych.	1
	III.II. USPRAWNIENIE PRZEPŁYWU INFORMACJI W GMINIE: WEWNĄTRZ INSTYTUCJI, POMIĘDZY INSTYTUCJAMI GMINNYMI	1.Dbanie o łatwy dostęp do aktualnych informacji o bieżących działaniach Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy (m.in. na stronach internetowych poszczególnych instytucji gminnych).	1
		2.Wypracowanie skutecznego systemu wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi w gminie, promowanie wspólnych działań na rzecz mieszkańców.	1
		3.Systematyczna współpraca Urzędu Gminy, wójta, radnych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy i jednostek pomocniczych (sołtysów) w sprawach ważnych dla gminy np. współpraca GOPS z placówkami oświatowymi, radnymi i sołtysami w celu opracowywania programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży ze szkół gminnych.	1
	III.III. POPRAWIENIE PRZEPŁYWU INFORMACJI POMIĘDZY INSTYTUCJAMI GMINNYMI I MIESZKAŃCAMI	1. Wydawanie kwartalnego informatora, „gazetka” gminy dotycząca wszystkich sfer życia gminy.	3
		2. Opracowanie skutecznego systemu powiadamiania mieszkańców, m.in. komunikator SMS, kurenda (informacja pisemna przekazywana od mieszkańca do mieszkańca w sołectwach), uruchomienie infopunktu w gminie.	1
		3. Uruchomienie Punktu Urzędu Pracy w Wińsku (1 raz w tygodniu).	3
		4. Organizacja pikników integracyjnych z mieszkańcami okolicznych gmin.	2
		5. Poprawa podejścia pracowników i przedstawicieli instytucji publicznych do mieszkańców.	1

⁶ 1 – zadanie o bardzo dużej doniosłości strategicznej; 2 – zadanie o dużej doniosłości strategicznej; 3 – zadanie o średniej doniosłości strategicznej

6 SPÓJNOŚĆ STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WIŃSKO Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI O SZERSZYM ZASIĘGU

CELE STRATEGICZNE STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WIŃSKO NA LATA 2016-2026	STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOWSKIEGO NA LATA 2011 - 2020	DOLNOŚLĄSKA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ NA LATA 2014 - 2020	KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE
<p>Cel strategiczny I. Aktywna, zintegrowana i zaradna społeczność lokalna.</p> <p>Cele operacyjne:</p> <p>I.I. Tworzenie przestrzeni sprzyjających aktywizacji i integracji mieszkańców.</p> <p>I.II. Pielęgnowanie tożsamości lokalnej mieszkańców.</p> <p>I.III. Gmina przyjazna dzieciom i młodzieży, ludziom starszym i niepełnosprawnym.</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <p>1.1 Przystosowanie środowiska lokalnego do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym [...]</p> <p>1.3 Wzmocnienie i rozwój sektora pozarządowego działającego na rzecz osób niepełnosprawnych</p> <p>1.4 Podniesienie jakości życia i zapewnienie optymalnych warunków do codziennego funkcjonowania osób niepełnosprawnych</p>	<p>Priorytet 1. Wzmacnianie potencjału rodzin dolnośląskich</p> <p>Priorytet 2. Rozwój usług społecznych mających na celu wsparcie osób i grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Priorytet 3. Przeciwdziałanie uzależnieniom</p> <p>Priorytet 4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</p> <p>Priorytet 5. Aktywizacja społeczna osób starszych</p> <p>Priorytet 6. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu osób niepełnosprawnych</p>	<p>I. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (styczeń 2013)</p> <p><i>Cel główny: poprawa jakości życia Polaków.</i></p> <p><i>Jakość życia rozumiana jako dobrostanu w nast. obszarach:</i></p> <ul style="list-style-type: none">▲ <i>długości życia w ogóle,</i>▲ <i>długości życia w zdrowiu (co wiąże się z poprawą stanu zdrowia Polaków jako rezultatu międzysektorowych działań prozdrowotnych a w szczególności sprawnie funkcjonującego systemu ochrony zdrowia),</i>▲ <i>większej satysfakcji z wykonywania pracy,</i>▲ <i>lepszych warunków łączenia kariery</i>

<p>I.IV. Gmina wspierająca rodziny i osoby znajdujące się w potrzebie.</p>	<p>1.5 Tworzenie rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poprzez aktywizację zawodową</p> <p>3.1 Zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia rodzinom, które mają trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych</p> <p>3.2 Zapobieganie pogłębiania się problemów wychowawczych i wspieranie rodzin naturalnych w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych [...]</p> <p>3.5 Wsparcie rodziny i osób w sytuacjach kryzysowych</p> <p>3.6 Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz rodzin wymagających pomocy</p> <p>3.7 Przeciwdziałanie dysfunkcjom społecznym w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem alkoholizmu i przemocy</p> <p>3.8 Edukacja publiczna – informowanie społeczeństwa o możliwościach szukania pomocy</p> <p>4.1 Stworzenie optymalnych warunków do codziennego funkcjonowania osób starszych wymagających wsparcia [...]</p>	<p>Priorytet 7. Rozwój sprzyjający wykorzystaniu zasobów na rynku pracy</p> <p>Priorytet 8. Promocja aktywnej polityki społecznej jako narzędzia integracji społecznej</p> <p>Priorytet 9. Wsparcie idei społeczeństwa obywatelskiego</p>	<p>zawodowej z życiem prywatnym i rodzinnym,</p> <ul style="list-style-type: none">✦ <i>sprawnej sieci bezpieczeństwa socjalnego nastawionej na pomoc, której celem jest zwiększenie szans na aktywność społeczną i zawodową i dbałość o przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia,</i>✦ <i>dostępności dóbr i usług publicznych (zdefiniowanych, standaryzowanych, efektywnie dostarczanych) bez względu na status rodzinny i miejsce zamieszkania,</i>✦ <i>otwartych warunków uczestnictwa w życiu publicznym,</i>✦ <i>bezpieczeństwa dochodów na starość,</i>✦ <i>środowiskowego poczucia równowagi w odniesieniu do warunków krajobrazowych,</i>✦ <i>naturalnego stanu otoczenia oraz żywności,</i>✦ <i>udziału w kulturze (co jest ważne dla prorozwojowego potencjału kreatywności),</i>✦ <i>poczucia satysfakcji z życia.</i> <p><i>Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki [...]</i></p> <p><i>Kierunek interwencji: Poprawa jakości i efektywności kształcenia i szkolenia zawodowego na wszystkich poziomach, połączona ze zwiększeniem jego atrakcyjności poprzez silniejsze powiązanie z rynkiem</i></p>
--	--	---	--

	4.3 Wsparcie osób zagrożonych bezrobociem i długotrwale bezrobotnych 4.4 Zapobieganie i łagodzenie bezdomności 4.5 Przeciwdziałanie i niwelowanie negatywnych skutków uzależnień		pracy <i>Cel 4 - Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki</i> <i>Kierunek interwencji: Zwiększenie dostępności powszechnych programów kształtowania postaw przedsiębiorczych i wspierania przedsiębiorczości, opartej o postawy proinnowacyjne, kreatywne, umiejętność współpracy</i>
Cel strategiczny II. Infrastruktura gminna przyjazna mieszkańcom. Cele operacyjne: II.I Wysoka jakość i dostępność infrastruktury społecznej.			<i>Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”</i> <i>Kierunek interwencji: Stworzenie kompleksowego systemu wspierania usamodzielniania się młodej generacji, tak aby ograniczać okres niepewności i w pełni wykorzystywać ich potencjał zawodowy i społeczny (np. kreatywność, otwartość, elastyczność).</i>
Cel strategiczny III. Sprawne i przyjazne instytucje gminne. Cele operacyjne: III.I Dobre relacje i skuteczne współdziałanie z okolicznymi gminami, powiatem i samorządem województwa. III.II Usprawnienie przepływu informacji w gminie: wewnątrz instytucji, pomiędzy instytucjami gminnymi.	Cele szczegółowe: 5.1 Usprawnianie współpracy między instytucjami pomocy społecznej 5.2 Doskonalenie zawodowe kadr jednostek pomocy społecznej	Priorytet 11. Doskonalenie jakości systemu usług społecznych Działania: 1. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych kadr służb społecznych, w tym również organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy i integracji społecznej 2. Kształtowanie pozytywnego wizerunku kadr służb społecznych w świadomości społecznej 3. Tworzenie i wzmacnianie systemów świadczenia usług społecznych opartych na	<i>Kierunek interwencji: Zapewnienie jak najlepszej adresowalności świadczeń i zasiłków i rozwój ekonomii społecznej, tak aby z jednej strony stymulowały i wspierały korzystanie z usług publicznych oraz z drugiej ograniczały ryzyko marginalizacji spowodowanej ubóstwem</i> <i>Kierunek interwencji: Wprowadzenie nowych rozwiązań zapewniających powszechność opieki nad osobami niesamodzielnymi oraz poszerzenie oferty opieki instytucjonalnej, tak aby odpowiedzieć na wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa</i>

<p>III.III Poprawienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami gminnymi i mieszkańcami.</p>		<p>partnerstwie, komplementarności i wykorzystaniu zasobów endogenicznych</p> <p>4. Umacnianie współpracy z samorządami lokalnymi, instytucjami administracji rządowej oraz organizacjami pozarządowymi</p> <p>5. Rozwój współpracy międzynarodowej, ukierunkowanej na wymianę doświadczeń oraz tworzenie wspólnych nowatorskich rozwiązań w obszarze polityki społecznej</p> <p>6. Efektywne gospodarowanie środkami finansowymi znajdującymi się w systemie pomocy społecznej.</p>	<p><i>i zapewnić wsparcie rodzinom, w których znajdują się osoby niesamodzielne.</i></p> <p><i>Kierunek interwencji: Wdrożenie instrumentów podnoszących jakość świadczonych usług zdrowotnych i efektywność systemu ochrony zdrowia</i></p> <p><i>Kierunek interwencji: Stworzenie modelu aktywności intelektualnej, społecznej i zawodowej osób starszych opartego na wykorzystywaniu ich potencjałów i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.</i></p> <p>II. Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (wrzesień 2012)</p> <p>GŁÓWNE OBSZARY INTERWENCJI, CELE I PRIORYTETY ROZWOJOWE</p> <ul style="list-style-type: none">⤴ <i>Rozwój kapitału społecznego</i>⤴ <i>Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela</i>⤴ <i>Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej</i>⤴ <i>Rozwój kapitału ludzkiego</i>⤴ <i>Zwiększanie aktywności zawodowej</i>⤴ <i>Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej</i>⤴ <i>Racjonalne gospodarowanie zasobami</i>⤴ <i>Poprawa stanu środowiska</i>⤴ <i>Spójność społeczna i terytorialna</i>⤴ <i>Integracja społeczna</i>
--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none">⤴ Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym⤴ Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych <p>III. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020</p> <p><i>Cel główny. Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski</i></p> <p><i>Cel główny SRKS będzie realizowany przez cztery cele szczegółowe:</i></p> <p><i>Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.</i></p> <p><i>Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.</i></p> <p><i>Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.</i></p> <p><i>Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.</i></p>
--	--	--	--

7 SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII

W procesie aktualizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wińsko zadbano o szeroki udział przedstawicieli społeczności lokalnej, w szczególności jej liderów: sołtysów, radnych, przedsiębiorców, przedstawicieli Młodzieżowej Rady Gminy oraz Rady Seniorów. Taki system pracy spotkał się z przychylnością mieszkańców. Warto więc to wykorzystać i kontynuować ten model postępowania zarówno przy wdrażaniu zapisów Strategii, jak i w procesie ich monitorowania i ewaluacji. Tym bardziej, że dzięki temu dokument strategiczny stanie się lepiej znany liderom społecznym i pozostałym mieszkańcom, co uczyni z niego realne narzędzie realizacji polityki rozwoju gminy.

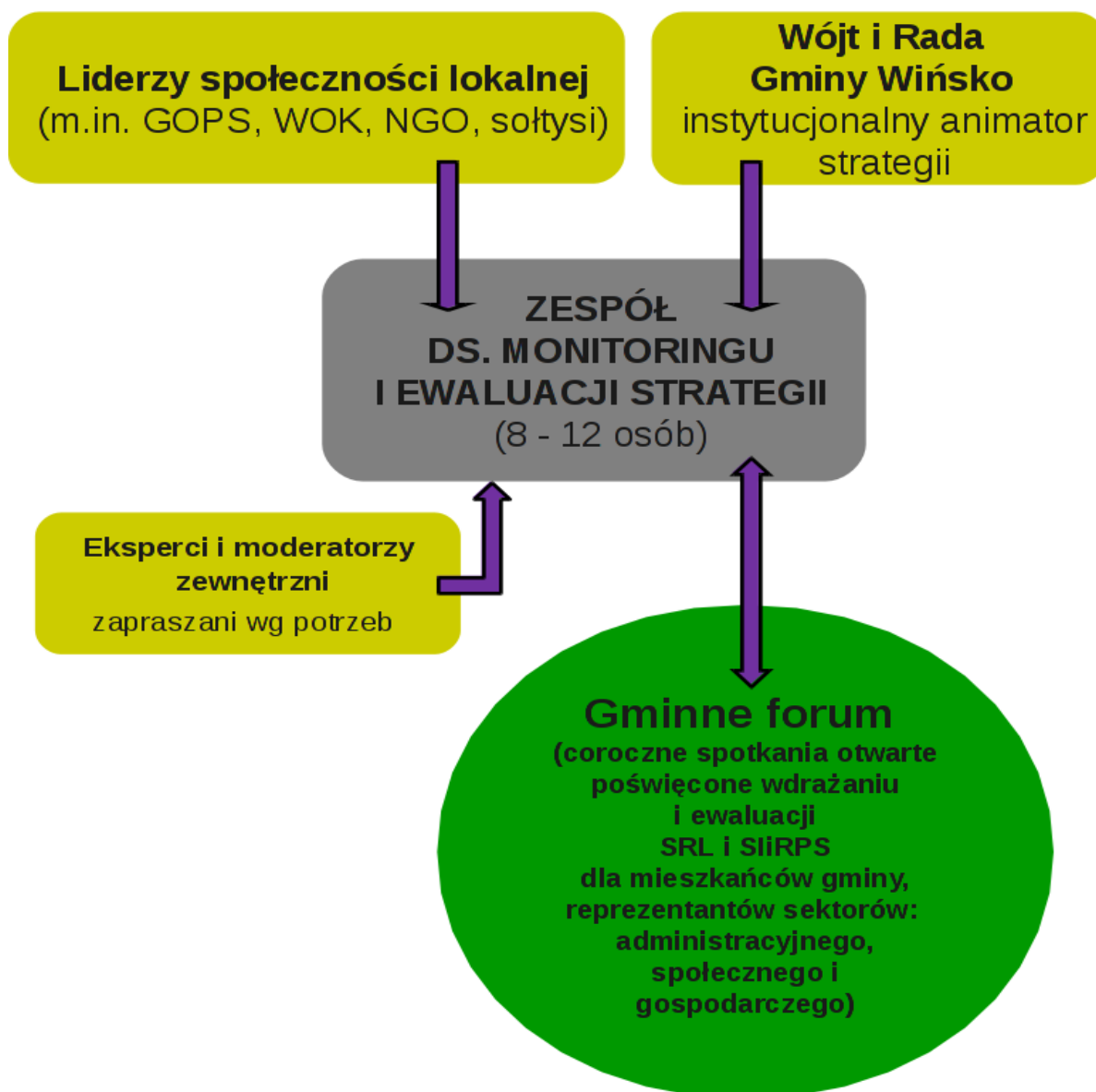
Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego oraz Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wińsko przebiegał jednocześnie. Dla niedużej społeczności wiejskiej, jaką jest społeczność gminy Wińsko, to optymalny sposób postępowania. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja zapisów obu dokumentów również powinny zostać połączone. Sugestią autorów jest, by zarządzanie wdrażaniem, monitorowaniem i ewaluacją obu Strategii wpisało się w kulturę dialogu władz gminy ze społecznością lokalną oraz w naturalny cykl życia tej społeczności. Planowanym rezultatem jest stan, w którym myślenie o przyszłości gminy będzie praktyką powszechną wśród mieszkańców, a przynajmniej wśród liderów wspólnoty lokalnej, natomiast łączenie posiadanych zasobów, w tym uspołnianie i synchronizowanie działań aktorów lokalnej sceny, wzmacnianie lokalnych potencjałów – normą działania społeczności. Być może doprowadzi to z czasem do uformowania się partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju gminy Wińsko, w tym również rozwoju społecznego.

Aktualnie jednak rolą podmiotów wdrażających i monitorujących zapisy obu Strategii będzie organizowanie corocznie Gminnego forum, czyli otwartego spotkania dla mieszkańców gminy, poświęconego podsumowaniu kolejnego etapu realizacji zapisów Strategii. Ogólny schemat wdrażania, monitoring i ewaluacji Strategii prezentuje się następująco⁷:

⁷ W konstrukcji modelu nawiązano pośrednio do modelu FRDL opisanego w dokumentach i opracowaniach projektu „Decydujmy Razem”, m.in.: *Planowanie rozwoju lokalnego z udziałem społeczności. Poradnik partycypacji publicznej oparty na doświadczeniach projektu „Decydujmy razem”, redakcja M. Rogaczewska, W. Chodacz, A. Hejda, D. Prędkopowicz, Warszawa 2014, s. 44 i nast.*

Model wdrażania i ewaluacji SRL i SiIRPS Gminy Wińsko

7.1 WDRAŻANIE STRATEGII

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko oraz Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych są przyjmowane uchwałą Rady Gminy. Za realizację określonych w obu dokumentach zapisów odpowiedzialność ponosi organ wykonawczy gminy jakim jest Wójt gminy Wińsko. Osiągnięcie zawartych w Strategiach celów oraz realizacja wymienionych tam zadań będzie zależeć od sprawności poszczególnych referatów Urzędu Gminy, a także jednostek organizacyjnych gminy, których kompetencje powiązane są z konkretnymi działaniami zawartymi w Strategiach. Wskazane w niniejszym dokumencie priorytetowe cele będą możliwe do osiągnięcia wyłącznie wówczas, gdy oprócz władz i instytucji samorządowych

w ich realizację włączają się także podmioty społeczne, działających na rzecz rozwoju lokalnego i rozwiązywania problemów społecznych gminy Wińsko. Niemniej funkcję koordynatora sprawować powinien Wójt gminy Wińsko wspierany w tej roli przez Zespół do spraw monitoringu i ewaluacji Strategii. Rolą koordynatora będzie zbieranie informacji o postępach wdrażania zapisów strategii oraz napotkanych przeszkodach od podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań.

7.2 MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Skuteczny monitoring wdrażania zapisów Strategii oraz ewaluacja (ocena, na ile założone cele i ich realizacja przyczyniają się do poprawy jakości życia w gminie) wymaga powołania Zespołu ds. monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Lokalnego i Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Wińsko. Zespół ten powinien liczyć od 8 do 12 członków i zajmować się – jak wskazuje jego nazwa – monitoringiem i ewaluacją obu dokumentów strategicznych.

W skład zespołu wchodzić powinni: przedstawiciele organu wykonawczego i stanowiącego gminy, przedstawiciel Urzędu Gminy np. skarbnik lub sekretarz gminy, kierownicy lub przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, m.in.: GOPS-u, GOK-u, szkół, przedstawiciele organizacji pozarządowych, ciał konsultacyjno-doradczych, sołectw (np. sołtysi). Przedstawiciele strony społecznej powinni stanowić minimum jedną trzecią składu zespołu. W razie potrzeby skład Zespołu może zostać rozszerzony.

Spotkania Zespołu, zwoływane przez wójta lub wskazaną przez niego osobę, odbywać się będą co najmniej raz w roku. Pracami zespołu będzie kierował wójt gminy Wińsko lub osoba przez niego wskazana. Tryb pracy zespołu ustalają wspólnie jego członkowie. Zespół może powoływać grupy tematyczne i problemowe. Obszar realizacji postanowień Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Wińsko na lata 2016-2026 animuje i koordynuje kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zespół będzie odpowiedzialny za opracowanie do końca marca każdego roku raportu z postępów we wdrażaniu zapisów Strategii, uwzględniającego ewentualne bariery w realizacji zadań, powody ich wystąpienia oraz rekomendowane środki zaradcze. Raport powinien zawierać także ogólną ocenę realizacji zapisów Strategii pod kątem skuteczności (czy zamierzone cele zostały osiągnięte), efektywności (proporcji nakładów ludzkich, finansowych, rzeczowych etc. do osiągniętych rezultatów) oraz trafności (czy dobór celów operacyjnych przełożył się na realizację celów strategicznych). Strukturę raportu zawiera wzór karty raportu z monitoringu i ewaluacji stanowiący załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu.

Treść raportu podawana jest do publicznej wiadomości między innymi poprzez: publikację na stronie internetowej Urzędu Gminy, stronie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, stronie

gminy na portalu społecznościowym, wysyłkę mailową do radnych, kierowników jednostek organizacyjnych gminy, sołtysów, kierowników poszczególnych referatów Urzędu, przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych. Poza tym każdy mieszkaniec ma prawo wglądu do raportów Zespołu w Urzędzie Gminy.

Ponieważ niniejszy dokument został zaplanowany na okres aż jedenastu lat, wskazane jest, aby w 2020 roku przeprowadzić pogłębiony proces ewaluacji z udziałem ekspertów zewnętrznych. Pozwoli on odpowiedzieć na pytanie, czy główne kierunki rozwoju obrane w obu strategiach zachowują aktualność i nadal są najbardziej adekwatną odpowiedzią na potrzeby lokalnej społeczności. Rezultatem tej ewaluacji winna być więc weryfikacja priorytetów zawartych w strategiach. Potrzeba pogłębionej ewaluacji z włączeniem zewnętrznych ekspertów powodowana jest także zakończeniem okresu dostępności środków unijnych, które stanowią główne źródło finansowania największych inwestycji w gminie.

Monitoring i ewaluacja powinny wykorzystywać możliwie wiele trafnych i stosunkowo łatwo dostępnych wskaźników sytuacji gminy. Poniżej zamieszczamy listę tych, których wartości naszym zdaniem powinno się poddawać corocznej weryfikacji i analizie. W procesie monitoringu i ewaluacji należy jednak poddawać ocenie ich użyteczność (wartość informacyjną). Wskaźniki o stosunkowo niskiej wartości informacyjnej warto usuwać, a w razie potrzeby katalog wskaźników uzupełniać nowymi.

- Liczba imprez sportowo-rekreacyjnych zorganizowanych dla dzieci, młodzieży i seniorów.
- Liczba mieszkańców biorących udział w spotkaniach dotyczących aktualnych spraw społeczności.
- Liczba aktywnych konsultacji społecznych w gminie oraz frekwencja.
- Liczba osób korzystających z oferty ośrodka wsparcia dla osób starszych.
- Liczba osób korzystających z oferty ośrodka wsparcia dla osób niepełnosprawnych.
- Liczba wniosków złożonych przez mieszkańców w ramach inicjatyw lokalnych.
- Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji.
- Liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy oraz liczba spółdzielni socjalnych, ZAZ-ów, WTZ-ów, CIS-ów, KIS-ów, wraz z podstawowymi działaniami.
- Liczba projektów realizowanych na rzecz gminy i/ lub jej mieszkańców przez organizacje pozarządowe niefinansowanych w całości ze środków budżetu gminy.
- Liczba dzieci objętych opieką żłobkową.
- Liczba miejsc świadczących opiekę pozaszkolną w gminie i liczba dzieci objętych opieką w tych miejscach.
- Liczba produktów lokalnych.
- Liczba twórców lokalnych.

- Liczba godzin usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania osób starszych.
- Liczba osób objętych różnymi formami usług pielęgnacyjno-opiekuńczych na 1000 mieszkańców.
- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.
- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z podziałem na powody jej otrzymania.
- Liczba osób bezrobotnych (ogółem, podział na płeć, uprawnionych do zasiłku, długotrwale bezrobotnych).
- Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %.
- Liczba osób fizycznych, które rozpoczęły działalność gospodarczą (ze środków PUP i ogółem w gminie).
- Liczba punktów / instytucji doradzających osobom, które chcą założyć własną działalność gospodarczą w gminie i w powiecie.
- Liczba punktów doradztwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w gminie i w powiecie.
- Liczba osób korzystających z doradztwa z zakresu przedsiębiorczości i poszukiwania pracy (w ramach uruchomionego punktu).
- Liczba osób, które ukończyły założony program reintegracji społecznej i zawodowej.
- Liczba osób skierowanych do Klubu Integracji Społecznej (jeśli powstanie KIS).
- Liczba programów edukacyjnych z przedsiębiorczości dla szkół.
- Wyniki egzaminu gimnazjalnego.
- Liczba uczniów korzystających ze wsparcia poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora.
- Liczba grup wsparcia, grup samopomocowych dla mieszkańców, które działały w danym roku kalendarzowym w gminie.
- Liczba i rodzaj punktów / instytucji świadczących pomoc prawną i obywatelską dla mieszkańców gminy.
- Liczba osób korzystających w gminie z pomocy prawnej i psychologicznej w ciągu roku.
- Liczba i rodzaj punktów / instytucji świadczących pozostałą pomoc mieszkańcom gminy np. psycholog, wsparcie w kwestiach wychowawczych, wsparcie dla osób niepełnosprawnych itp.
- Liczba programów gminnych zachęcających mieszkańców do aktywności społecznej.
- Liczba programów profilaktycznych dla mieszkańców.
- Liczba projektów realizowanych przez GOPS.
- liczba projektów realizowanych przez PUP.

- Średnia długość życia mieszkańców gminy.
- Przyrost naturalny.
- Saldo migracji.
- Liczba lekarzy POZ i specjalistów w gminie.
- Usługi medyczne świadczone na terenie gminy.
- Usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne.
- Liczba osób korzystających z paliatywnej opieki domowej.
- Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową.
- Liczba asystentów zatrudnionych na terenie gminy.
- Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta.
- Liczba Niebieskich Kart przekazanych do rozpatrzenia przez zespół interdyscyplinarny.
- Liczba osób świadczących pomoc sąsiedzką.
- Liczba ofiar przemocy domowej, której sprawcami są osoby pod wpływem alkoholu.
- Liczba wniosków trafiających do GKRPA.
- Liczba osób trafiających do schronisk, noclegowni.
- Liczba rodzin objętych kontraktem socjalnym z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.
- Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską.
- Liczba rodzin, które uczestniczyły w programach terapii dostępnej w ramach poradnictwa rodzinnego.